

Mitä uusi sote tarjoaa palveluntuottajille maakunnassa?

Soteuttamo, Kajaani

25.9.2018/ Matti Heikkinen / vastuuvalmistelija /
Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Sisältö

- 1) Aikataulu
- 2) Keskeiset muutokset
- 3) Kuka voi toimia palveluntuottajana?
- 4) Suoran valinnan palvelut
- 5) Asiakassetelit
- 6) Henkilökohtainen budjetti
- 7) Yksityisen palvelutuotannon arvioitu kasvu
- 8) Järjestöjen rooli ja mahdollisuudet
- 9) Mistä lisätietoa?

1) Aikataulu

MAAKUNTA- JA SOTE-UUDISTUKSEN AIKATAULUSUUNNITELMA

STM 20 / 04 / 2018

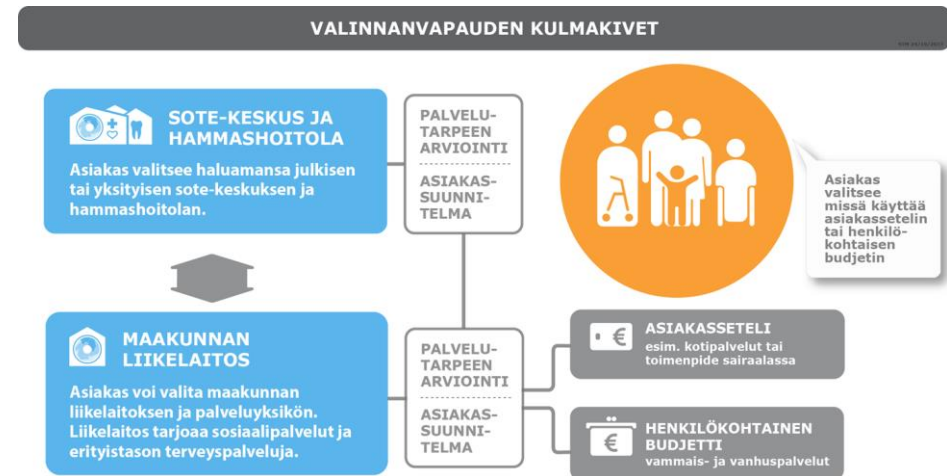

MAAKUNTA- JA SOTE-UUDISTUS
LANDSKAPS- OCH VÅRDREFORMEN

2) Keskeiset muutokset

- Asiakkaan valinnanvapautta lisäävät muutokset
 - suoran valinnan palvelut (sote-keskus, suun terveydenhuolto)
 - asiakassetelit
 - henkilökohtainen budjetti
- Maakunta vastaa liittyvien palvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta, tarpeen, määrän ja laadun määrittelemisestä sekä ohjauksesta ja valvonnasta. Maakunnalla on oltava omaa tuotantoa suoran valinnan palveluissa, koska asiakas voi kieltäytyä käyttämästä valinnanvapautta tai kaikkia palveluja ei ole saatavilla markkinoilla.
- Maakunta ei kilpailuta valinnanvapauden piirissä olevia palveluntuottajia, mutta liikelaitoksella on jatkossakin julkisia hankintoja
- Jatkossa liiketoimintaosaaminen korostuu, koska yritysten toimintaympäristö muuttuu merkittävästi (mm. ansaintalogiikka, asiakashankinta, optimaaliset toimintamallit valinnanvapaudessa)
- Maakunnan päätöksenteolla on merkittävä vaikutus yritysten ja järjestöjen toimintaedellytyksiin

”Jatkossa julkinen terveydenhuolto kilpailee asiakkaista joka päivä, vähintäänkin yksityisiä terveyspalveluja tarjoavia yrityksiä vastaan ja siitä, kenen kanssa meistä kukin haluaa asioida” (Harri Männistö / Sitra)

3) Kuka voi toimia palveluntuottajana?

- Valinnanvapauden piirissä olevien sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajaksi voivat ilmoittautua kaikki toimijat, jotka täyttävät lainsäädännön ja maakunnan asettamat ehdot ja ovat rekisteröityneitä palveluntuottajarekisteriin
- Maakunnan itse tuottamat palvelut on erotettava maakunnan liikelaitokseen. Maakunta voi myös perustaa yhtiön, joka tuottaa valinnanvapauden piirissä olevia sosiaali- ja terveyspalveluja. Maakunnan liikelaitos voi kilpailuttaa ja ostaa yksityisiltä toimijoilta, järjestöiltä tai muilta maakunnilta niitä sosiaali- ja terveyspalveluja, jotka eivät ole markkinoilla valinnanvapauden piirissä.
- Järjestöt voivat olla yleishyödyllisiä toimijoita, palveluntuottajia tai molempia. Järjestöillä on hyvät edellytykset toimia tuottajina asiakassetelillä tai henkilökohtaisella budjetilla tuotettavissa sosiaali- ja terveyspalveluissa. Palvelujen tuottaminen ja yleishyödyllinen toiminta on erotettava selvästi toisistaan.
- Jatkossa on olemassa työnantajan kustantamaa työterveyshuoltoa. Suuri osa työikäisestä väestöstä käyttää näitä palveluja tulevaisuudessakin. Samoin on edelleen yksityisiä sosiaali- ja terveyspalveluja, jotka asiakas maksaa itse esimerkiksi yksityisellä sairausvakuutuksella tai omalla kustannuksella.

4) Suoran valinnan palvelut

- Sote-keskuksen palvelutuotantoon sisältyy (HE 8.3.2018):
 - terveysneuvonta ja -tarkastukset,
 - terveydenhuollon neuvonta ja ohjaus,
 - yleislääketieteen alaan kuuluva terveydenhuollon ammattihenkilön suorittama toimintakyvyn ja sairauksien tutkimus, toteaminen ja hoito sekä näihin liittyvä kuntoutusneuvonta ja kuntoutustarpeen arviointi, terveydenhuoltolaissa tarkoitettujen todistusten antaminen edellä mainittuihin liittyen sekä edellä mainittuihin liittyvät laboratorio- ja kuvantamispalvelut,
 - sosiaalihuollon laillistetun ammattihenkilön antama ohjaus ja neuvonta.
 - lisäksi palveluissa on oltava vähintään kahden eri lääketieteen erikoisalan konsultaatio- ja vastaanottopalveluja
- Haasteina pk-yrityksille pienen volyymin palveluiden resursointi, digitalisaation skaalaedut, asiakkaiden ohjaus omiin palveluihin sekä taloudelliset haasteet: alkuinvestoinnit, asteittainen asiakasmäärä, korvausmalli ja maakunnan päätöksenteko (Maksimainen ym. 2018)
- Sote-keskuksen, suun terveydenhuollon sekä asiakassetelien osalta on olemassa kansallisia asiakirjamalleja, joihin kannattaa tutustua (<https://alueuudistus.fi/hallintopaatos-ja-sopimus>)

- Suunhoidon yksikössä tuotettavat suoran valinnan palvelut (HE 8.3.2018):
 - terveystarkastukset ja terveystarkastukset
 - suusairauksien ennaltaehkäisy ja siihen liittyvä neuvonta ja muut palvelut sekä määräaikaiset suun terveystarkastukset
 - muu kuin hammaslääketieteen erikoisaloihin kuuluva suun ja hampaiden tutkimus, hoidon tarpeen arviointi ja hoidon suunnittelu
 - suusairauksien oireiden toteaminen, oireen mukainen hoito ja hammasproteettiset korjaukset
 - muut kuin hammaslääketieteen erikoisaloihin kuuluvat iensairauksien ja hammasinfektioiden hoidot sekä suun ja hampaiston korjaavat ja kirurgiset hoitotoimenpiteet
 - em. palveluihin kuuluvat liittyvät kuvantamispalvelut ja vastaanottotoiminta sekä lääkärin todistukset ja lausunnot.
- Suoran valinnan palveluihin ei saa kuitenkaan sisällyttää sairaalaolosuhteita edellyttäviä suun terveydenhuollon palveluja

5) Asiakasseteli

- Asiakassetelipalveluiden piirissä olevia palveluita (HE 8.3.2018):
 - sosiaalinen kuntoutus ja vammaisten henkilöiden työtoiminta
 - kotipalvelu, kotihoito ja kotisairaanhoido
 - sosiaalihuollon asumispalvelut (vammaiset ja kehitysvammaiset henkilöt, ikäihmiset)
 - lääkinnällisen kuntoutuksen vastaanottokäynnit
 - suunhoidon hammasproteettiset hoidot
- Huom. Maakunta voi laajentaa tai rajata asiakassetelien käyttöalaa ja palvelut eivät voi sisältää julkisen vallan käyttöä
 - perhetyö, tukihenkilöt ja –perheet, omaishoitajan vapaa, henkilökohtainen apu, päivätoiminta, sopeutumisvalmennus, neuvolapalvelut, polikliiniset kirurgiset toimenpiteet, kiireetön leikkaustoiminta, terveydenhuollon kiireettömät vastaanottokäynnit, lääketieteelliset tutkimukset, hampaiden oikomishoito ym.
- Nykyisestä palvelusetelistä poiketen asiakkaan mahdollisuus maksaa paremmasta palvelutasosta poistuu. Asiakassetelipalveluita ei kilpailuteta, vaan palveluntuottajiksi listautuminen on jatkuvaa. Asiakassetelipalvelut voivat olla kertaluonteisia tai jatkuvia, minkä lisäksi investointien tarve voi vaihdella palvelusta riippuen. Merkittävimpiä haasteita ovat esimerkiksi maakunnan päättämät palveluntuottajaksi hyväksymisen kriteerit, asiakassetelin arvo sekä asiakasohjauksen neutraalius ja palveluiden markkinointi. (ks. Maksimainen ym. 2018)

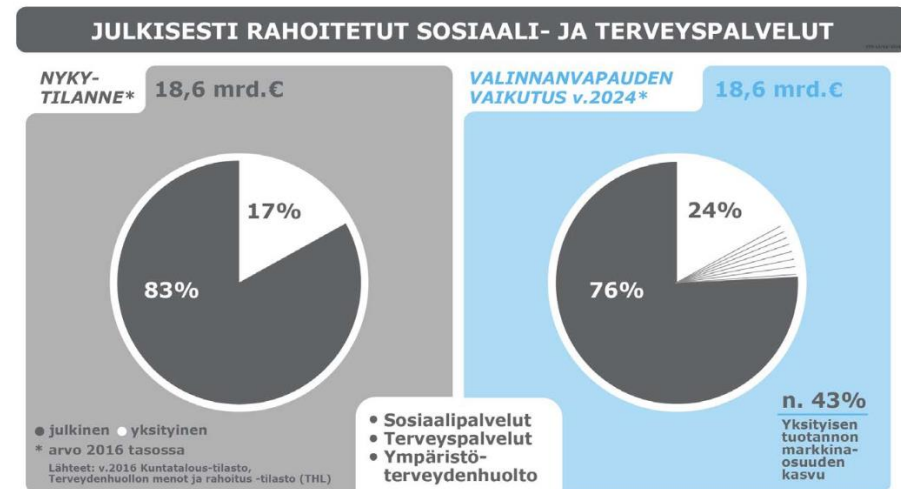
6) Henkilökohtainen budjetti

- Ikäihmiset sekä vammaiset ja kehitysvammaiset henkilöt voivat valita henkilökohtaisen budjetin palveluiden järjestämistavaksi ja muut asiakasryhmät vaativat maakunnan päätöksen soveltamisalan laajentamisesta.
- Asiakkaan oikeus henkilökohtaisella budjetilla maksettaviin palveluihin määräytyy palvelutarpeen arvioinnin ja sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevien lakien perusteella
- Mahdollisia palveluja mm. sosiaalinen kuntoutus, perhetyö, kotipalvelu, kotihoito, asumispalvelut, liikkumista tukevat palvelut, päihdetyö, mielenterveystyö, kasvatusta- ja perheneuvonta, omaishoitajan vapaa, muut tuen tarpeisiin vastaavat välttämättömät sosiaalipalvelut, vammaisten henkilöiden työllistymistä tukeva työtoiminta, vammaisten henkilöiden työtoiminta, vammaispalvelulain palvelut (kuntoutusohjaus, sopeutumisvalmennus, työtoiminta, asuminen), lääkinnällinen kuntoutus

7) Yksityisen tuotannon arvioitu kasvu

- Valinnanvapauslainsäädäntö lisää merkittävästi yksityistä palveluntuotantoa sosiaali- ja terveyspalveluissa
 - yksityisen palvelutuotanto kasvaa merkittävästi 43 %
 - sosiaalipalvelut 22 %
 - terveyspalvelut 130 %
 - perusterveydenhuolto 300 %
 - erikoissairaanhoido 18 %

MAAKUNTA- JA SOTE-UUDISTUS
LANDSKAPS- OCH VÄRDREFORMEN

3 6.3.2018

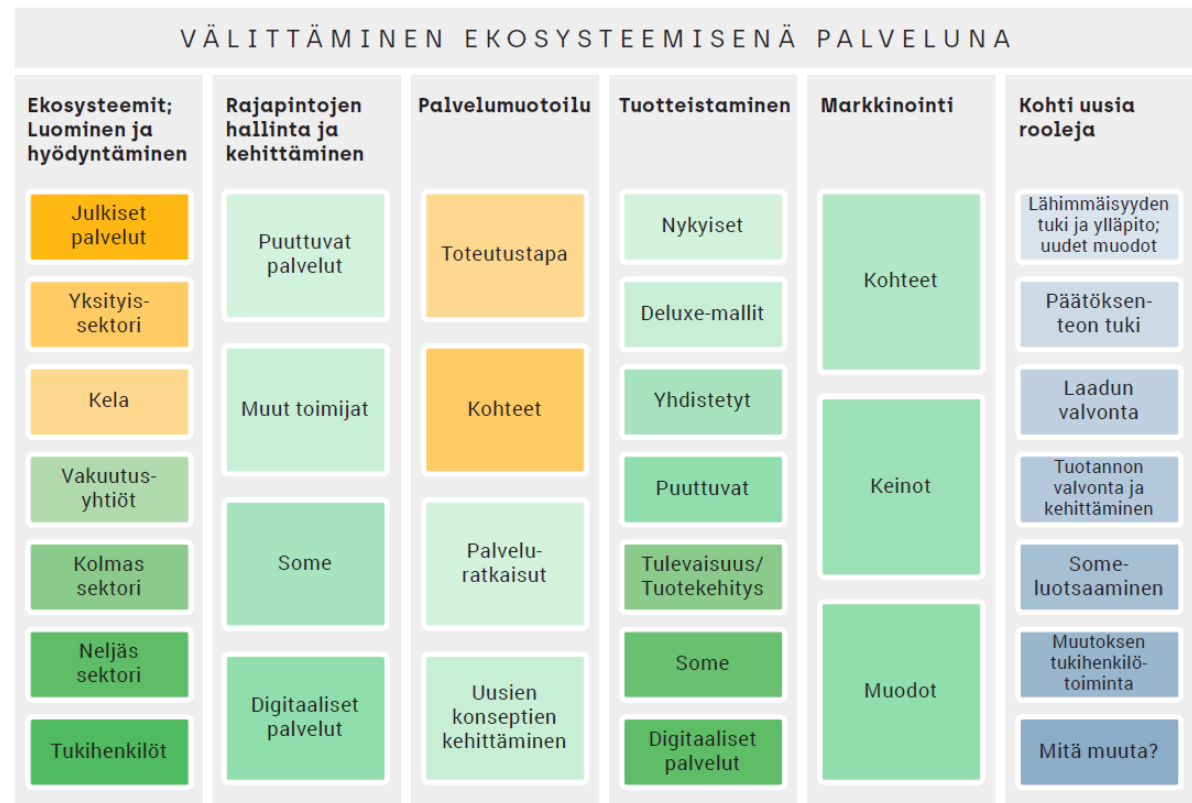
8) Järjestöjen rooli ja mahdollisuudet

- Tuleva sote-järjestämislaki ja maakuntalaki eivät rajoita tai estä järjestöjen toimintaa millään toimialueella
- Sosiaali- ja terveystalujen valinnanvapaus vaikuttaa järjestökenttään. Järjestöjen on tulevaisuudessa määriteltävä toimintansa sen mukaan, onko se markkinaehtoista palvelutuotantoa vai yleishyödyllistä, voittoa tavoittelematonta terveyden ja hyvinvoinnin edistämistä. Julkista avustusta voi saada vain yleishyödylliseen toimintaan.
- Järjestöjen, maakunnan ja kunnan välisen yhteistyö korostuu jatkossa ja tarvitaan toimivat yhteistyökäytännöt
- Kunnat voivat jatkossakin huolehtia järjestöjen avustuksista eri toimialoilla. Maakunnat ja kunnat voivat sopimusjärjestelyin varmistaa, että järjestöt voivat käyttää palveluntuottajien tiloja yleishyödylliseen toimintaan.
- Järjestöjen avustuksista ja hankinnoista on selvityshenkilö tehnyt erilaisia parannusehdotuksia lakiluonnoksiin (ks. Brax 2018)

Järjestötoiminnan tulevaisuus

- Sote- ja maakuntauudistuksen jälkeen jää edelleen välittämisen katve- ja toiminta-alueita
- Miten yksittäinen yhdistys sijoittuu?
 - kokonaistarjonta
 - ylläpitäjien näkökulma
 - kansalainen tarpeineen
 - tulevaisuus

Lähde: Timo Salmisaari

9) Mistä lisätietoa?

Maakunta- ja sote-uudistus. <https://alueuudistus.fi/>; <http://omamaakunta.fi/>

Maksimainen Anna, Uimonen Tommi, Koiste Ville & Saarivuori Lauri (Accenture). 2018. Pienten ja keskisuurten yritysten liiketoimintaedellytykset sosiaali- ja terveysalalla. Helsinki: Työ- ja elinkeinoministeriö. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-327-300-9>

Brax Tuija. 2018. Järjestöjen rooli sote- ja maakuntaudistuksessa. Helsinki: STM. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-00-3941-7>

Yritys-Suomi: [Yksityisten sosiaalipalvelujen tuottamiseen liittyvät lomakkeet](#)

Valvira: [yksityisen sosiaalihuollon luvat](#) ja [ilmoituksen varainen sosiaalipalveluiden tuottaminen](#)

Aluehallintovirasto: [ilmoituksen varainen toiminta](#)

Kiitos!

Lisätiedot

Sote- ja maakuntaudistus:

<https://www.kainuunliitto.fi/alueuudistus>

<http://alueuudistus.fi>

<http://www.kainuu2021.fi/>

Matti Heikkinen

soten järjestämisen vastuuvalmistelija

Kainuun sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymä

Kainuun maakunta- ja sote-uudistus

Puh. 0440 542250

Sähköposti: matti.heikkinen@kainuu.fi

Postiosoite: PL 400, 87070 KAINUU

Käyntiosoite: Kauppakatu 1, 4. krs, 87100 Kajaani